

Εν Αθήναις τῇ 21 Αὐγούστου 1981

Π ρ ο ς

τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν

Ἐνταῦθα

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι ἡ γνώμη ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ συνημμένῳ ὑμετέρῳ ἐγγράφῳ ἐρωτημάτων ἔχει ὡς ἀκολούθως :

1.- Ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 1500-1502 Α.Κ. γίνεται παγίως δεκτὸν ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιμελείας περὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀχειραφετοῦ ἀνηλίκου τέκνου περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ὀνοματοδοσίας τούτου, ὅτι δέ ἐπομένως ὁ πατὴρ τοῦ τέκνου, εἰς τὸν ὅποιον ἐκ τοῦ νόμου, ἦτοι τῶν ὡς ἄνω διατάξεων, εἶναι ἀνατεθειμένη ἡ πατρικὴ ἐπὶ τοῦ τέκνου ἐξουσία καὶ ἡ περὶ τοῦ προσώπου τοῦ τέκνου ἐπιμέλεια, κέκτηται τὸ δικαίωμα, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθεῖ ἔχων τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν, νὰ ζητήσῃ τὴν βάπτισιν τοῦ τέκνου καὶ νὰ ἐκλέξῃ καὶ ὀρίσῃ τὸ κατ' αὐτὴν ὀνομαστικὸν κύριον, τοὔτέστι βαπτιστικόν, ὄνομα αὐτοῦ (ἴδετε μεταξύ ἄλλων καὶ Γ.Μπαλῆ Οἰκογ. ἔκδ.2α παρ.150 ἀριθ.8 σελ.306, Α.Τούση Οἰκογ. ἔκδ.3η παρ.167 σελ.540, Γ.Ροῦλοῦ Οἰκογ. ἔκδ.2α/3η ὑπὸ Γ.Κουμάντου τόμ.Β' ὑπ' ἀρθρον 1502 ἀριθ.4 σελ.221, Γ.Βάλληνα Οἰκογ. ὑπ' ἀρθρον 1502 σελ.160, Κ.Σούρλα Ἐρμ. Α.Κ. 58,21).-

2.- Ἐάν ὁμως, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἐπῆλθε διάστασις

μεταγύ των συζύγων, οΐτινες εΐναι γονεΐς του τέκνου, δύναται, διαρκούσης της περί διαζυγίου δίκης, τό δικαστήριον νά όρίση δι' απόφάσεως τούτου, κατά τό άρθρον 1506 Α.Κ., τόν γονέα, εις τόν όποϊον ανήκει προσωρινώς ή επιμέλεια περί του προσώπου του τέκνου, συνεπώς δέ νά αφαιρέση αυτήν εκ του πατρός και νά αναθέση ταύτην εις την μητέρα. Διά την ταυτότητα του νομικού λόγου, την αυτήν δικαιοδοσίαν κατά τό ρηθέν άρθρον, αναλογικώς εφαρμοζόμενον, έχει τό δικαστήριον εν διαστάσει των συζύγων και πρό πάσης ενάρξεως της περί διαζυγίου δίκης (Γ.Ροΐλου ενθ' ανωτ. υπ' άρθρον 1506 αριθ.3 στοιχ.γ' σελ.251, Ι. Αποστολοπούλου 'Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών εκδ.6η παρ.417 στοιχ.Β' σελ.550, Π.Τζίφρα Ασφαλ. Μέτρα εκδ.3η σελ.413 αριθ.1).-

3.- Αλλά, μετά την αμετάκλητον λύσιν του γάμου διά διαζυγίου, ό γονεύς, όστις έχει την περί του προσώπου του τέκνου επιμέλειαν, όρίζεται πλέον υπ' αυτού τούτου του νόμου, ήτοι του άρθρου 1503 Α.Κ., κατά τό όποϊον εάν έχώρησε διαζύγιον, ζώσι δέ αμφοτέροι οι σύζυγοι, ή επιμέλεια περί του προσώπου του τέκνου ανήκει εις τόν αιτήσαντα τό διαζύγιον σύζυγον εάν εΐναι αναίτιος, εάν δέ τό διαζύγιον απηγγέλθη υπαιτιότητι αμφοτέρων των συζύγων, εις μέν τόν πατέρα ανήκει ή επιμέλεια του υπερβάντος τό δέκατον έτος υιοϋ, εις δέ την μητέρα της θυγατρός, καθώς και του υιοϋ, όστις δέν υπερέβη τό δέκατον έτος, πλην όμως, τό δικαστήριον, κατά τό αυτό άρθρον, δύναται νά διατάξη άλλως εάν επιβάλλεται τοϋτο εκ του συμφέροντος του τέκνου, ή τοιαύτη δέ τούτου απόφασις δύναται νά μεταβληθῆ εάν λάβωσι χώραν νεώτερα γεγονότα.-

4.- Τούτοις συνακολούθως, πλέον ή σαφώς καθ' ήμας προκύπτει εκ των διατάξεων του Αστ.Κώδικος ότι, εφ' όσον ή επιμέλεια του τέκνου, συνεστῶτος του γάμου, ανετέθη διά δικαστικής απόφάσεως εις την μητέρα, ή εφ' όσον μετά την αμετακλήτως γενομένην λύσιν

τοῦ γάμου περιήλθεν ἐκ τοῦ νόμου εἰς αὐτήν ἢ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἀνετέθη εἰς ταύτην, αὕτη μόνη, ἢτοι ἡ μήτηρ, ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ὀνοματοδοσίας τοῦ ἐν λόγῳ τέκνου, δικαιουμένη συνεπῶς καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ συζύγου ἢ τέως συζύγου τῆς, πατρός τοῦ τέκνου, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτοῦ, καθὼς καὶ παρά πᾶσαν ἐναντίαν γνώμην τούτου, νὰ ζητήσῃ τὴν βάπτισιν τοῦ ρηθέντος τέκνου καὶ ἐκλέξῃ καὶ ὀρίσῃ τὸ κύριον (βαπτιστινόν) ὄνομα αὐτοῦ.-

5.- Ἡ ὡς ἄνω λύσις περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ πατρός ἢ τῆς μητρός πρὸς ὀνοματοδοσίαν τοῦ κοινοῦ τούτων τέκνου ἐγένετο καὶ τελευταίως δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου (Α.Π.277/1981), ἡ αὐτὴ δὲ λύσις εἶναι καὶ ἡ κρατοῦσα παρά τοῖς δικαστηρίοις τῆς οὐσίας (Μ.Πρωτ. Ἀθ. 7308/1976 Νο.Β.24 σελ.1117-1418, Ε.Α. 1658/1972 Ἀρμ. 26 σελ.912-913, Ε.Α.3707/1972 Ἀρμ. 27 σελ.39, Ε.Α. 4242/1976 Ἀρμ.31 σελ.122, Ε.Α. 1015/1980 Νο.Β. 28 σελ.1533).-

6.- Αἱ περὶ ὀνοματοδοσίας διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 25 τοῦ Π.344/1976 "περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων", ὀρίζοντος ὅτι "τὸ ὄνομα τοῦ νεογνοῦ καταχωρίζεται εἰς τὴν ληξιαρχικὴν πράξιν γεννήσεως τῇ δηλώσει τοῦ ἀσκοῦντος τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, τούτου δὲ μὴ ὑπάρχοντος τῇ δηλώσει τοῦ ἔχοντος τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ τέκνου", ἀσχέτως τῆς ἐν τῇ θεωρίᾳ ὑποστηρικθείσης ἀπόψεως περὶ ἀντισυνταγματικότητος αὐτῶν (Σ.Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου μελέτη εἰς περιοδικόν "Τὸ Σύνταγμα" τόμ.Β' σελ.315, Α.Γαζῆ μελέτη εἰς τὸ αὐτὸ περιοδικόν τόμ.Β' σελ. 427), οὐδόπως μετέβαλον τὸ προεκτεθέν νομοθετικόν καθεστῶς τοῦ Ἀστ.Κώδικος (Ι.Καρακατσάνη ἐν Α.Γεωργιάδου-Η.Σταθοπούλου Ἀστ.Κώδιξ 58, 7 καὶ προσέτι Α.Γαζῆ ἐνθ' ἄνωτ. σελ.429, Ε.Α. 1015/1980 ἐνθ' ἄνωτ.).-

7.- Εἰρήσθω ὅτι ἐκπρεμεῖ εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νόμου,

επιβλήθη παρ' ειδικώς συσταθεισών υπό του κ. Υπουργού της Δικαιοσύνης νομοπαρασκευαστικών Επιτροπών, διά τήν προσαρμογήν των ανωτέρω και λοιπών διατάξεων του Αστ.Κώδικος, καθώς και άλλων κωδίκων, εις τας διατάξεις του άρθρου 4 παρ.2 του Ισχύοντος από 9 Ιουνίου 1975 Συντάγματος.- Αλλά τό νομοσχέδιον τούτο, δι' ου επέρχονται ουσιώδεις μεταρρυθμίσεις εις τόν θεσμόν της επί των ανηλίκων τέκνων πατρικής εξουσίας, της περί του προσώπου τούτων επιμελείας κλπ., δέν κατέστη άχρι τούδε νόμος.-

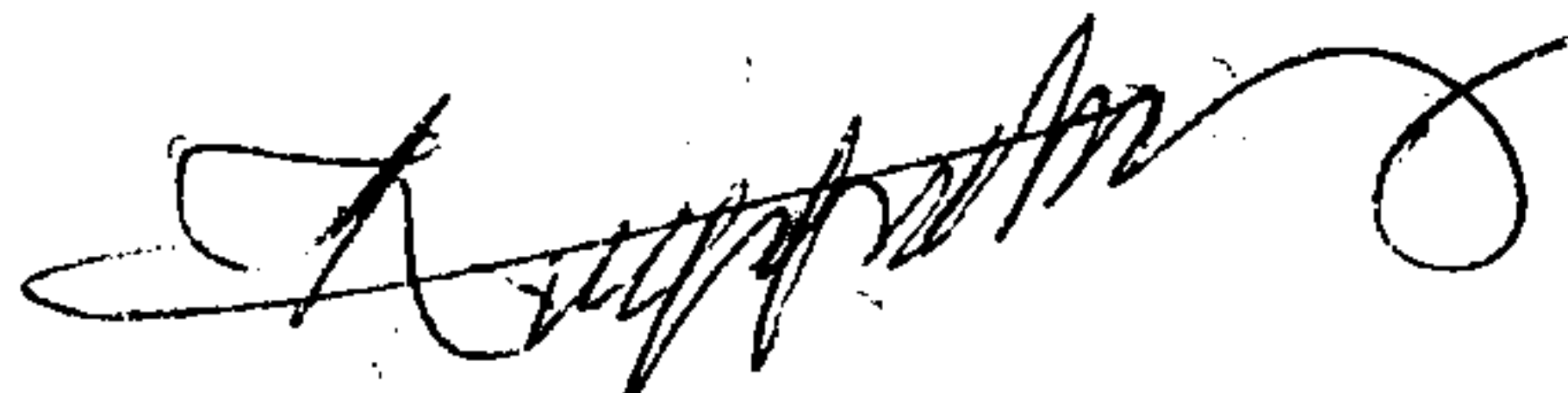
8.- Η ανάθεσις της επιμελείας του τέκνου εις ένα των γονέων (ή και εις τρίτον) δύναται νά γίνη κατόπιν τακτικής άγωγής, εφ' ης αρμόδιον εις πρώτον βαθμόν τυγχάνει καθ' ύλην τό Πονομ.Πρωτοδικεΐον, (άρθρον 17 άριθ.1 Κ.Πολ.Δ.), διαάζον συμφώνως τφ άρθρω 614 παρ.1 έδάφ.ζ Κ.Πολ.Δ. κατά τήν έν άρθροις 615-622 Κ.Πολ.Δ. διαδικασίαν των διαφορών, των αναφερομένων εις τας σχέσεις των γονέων και τέκνων.- Κατ' εξαίρεσιν όμως δύναται επί της ως άνω άγωγής νά καταστή καθ' ύλην αρμόδιον τό Πολυμ.Πρωτοδικεΐον, εάν συντρέχη ή έν άρθρω 615 Κ.Πολ.Δ. περίπτωσις.- Η κατά τήν ρηθεΐσαν διαδικασίαν απόφασις του δικαστηρίου, εφ' όσον είναι οριστική, υπόκειται εις πάντα τά τακτικά και έκτακτα ένδικα μέσα, ήτοι εις άνακοπήν έρημοδικίας, έφεσιν, αναψηλάφησιν και αναίρεσιν, ή άσκησις δέ ολουδήποτε εκ τούτων, καθώς και ή προθεσμία πρός άσκησιν ολουδήποτε έξ αυτών, έχουν κατά τά άρθρα 506 παρ.1, 521 παρ.1, 546 παρ.1, 565 παρ.1 και 591 Κ.Πολ.Δ. ανασταλτικήν δύναμιν, (Α.Π.496/1972 Νο.Β. 20 σελ.1305), δι' ό ή επί της ως άνω άγωγής κατά τήν διαδικασίαν ταύτην απόφασις εκτελείται μόνον άφ' ης καταστή άμετάκλητος.-

9.- Αλλά ή ρύθμισις της επιμελείας του τέκνου δύναται

εις επειγούσας περιπτώσεις ή προς αποτροπήν επικειμένου κινδύνου να γίνη προσωρινώς υπό τήν μορφήν ασφαλιστικοῦ μέτρου (προσωρινή ρύθμισις καταστάσεως) κατόπιν αιτήσεως, ἐφ' ἧς ἀρμόδιον καθ' ὕλην εἶναι συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 683 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ. τὸ Πονομ. Πρωτοδικεῖον, ἐάν δέ ἡ κυρία ὑπόθεσις, ἥτοι ἡ ἐκ τῆς τακτικῆς ἀγωγῆς περί ἐπιμελείας τοιαύτη, τυγχάνη ἐικρεμῆς ἐνώπιον πολυμελοῦς δικαστηρίου, ἀρμόδιον καθ' ὕλην, κατὰ συντρέχουσαν ἀρμοδιότητα, εἶναι συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 684 Κ.Πολ.Δ. καί τὸ δικαστήριον τοῦτο, ἅτινα δικαστήρια διιάζουσι ἐπὶ τῆς ἐν λόγῳ αἰτήσεως κατὰ τήν ἐν ἄρθροισι 683-703 καί 735 Κ.Πολ.Δ. διαδικασίαν τῶν ασφαλιστικῶν μέτρων. - Ἡ κατὰ τήν διαδικασίαν ταύτην ἐκδομένη ἀπόφασις, ὀριστικὴ πάντοτε οὔσα (ἄρθρον 690 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ.), ἀλλά μή ἐπηρεάζουσα τήν κυρίαν ὑπόθεσιν, (ἄρθρον 695 Κ.Πολ.Δ.), εἶναι ἀφ' ἑαυτῆς ἀμέσως ἐκτελεστή (Π.Τζίφρα ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 54 ἀριθ. 18) καί εἰς οὐδέν ὑπόκειται ἐνδικον μέσον (ἄρθρον 699 Κ.Πολ.Δ.), εἰ μή μόνον εἰς ἀνάκλησιν ἢ μεταρρύθμισιν, τῆ αἰτήσει παντός ἔχοντος ἐννομον συμφέρον, δι' ἣν ἀρμόδιον τυγχάνει κατὰ περίπτωσιν τὸ διατάξαν τὸ ασφαλιστικὸν μέτρον δικαστήριον ἢ τὸ ἐπὶ τῆς κυρίας ὑποθέσεως τοιοῦτον, ἧτις δέ ἀνάκλησις ἢ μεταρρύθμισις εἶναι εἰς μέγ τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 696-697 Κ.Πολ.Δ. δυνητικῆ, εἰς δέ τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 698 ὑποχρεωτικῆ. Πλὴν ὅμως ἡ κατὰ τήν διαδικασίαν τῶν ασφαλιστικῶν μέτρων ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις, καί ἐάν δέν ἀνακληθῆ καί ἐάν δέν μεταρρυθμισθῆ, προσωρινὴν μόνον κατὰ τὸ ἄρθρον 695 Κ.Πολ.Δ. ἔχει ἰσχύν. - Οὕτως, ἐάν δι' αὐτῆς, ἐκδοθείσης πρό πάσης ἀσκήσεως τῆς τακτικῆς περί ἐπιμελείας ἀγωγῆς, ἐτάχθη τυχόν προθεσμίαι πρὸς ἄσκησιν τοιαύτης ἀγωγῆς, παρῆλθε δέ αὕτη ἄπρακτος, αἴρεται αὐτοδικαίως τὸ διαταχθέν διὰ τήν προσωρινὴν ρύθμισιν τῆς ἐπιμελείας μέτρον

(άρθρον 693 παρ.2 Κ.Πολ.Δ.).- Επίσης, εάν εξεδόθη και κατέστη αμετάκλητος ή απόφασις του δικαστηρίου της κυρίας υποθέσεως, τούτέστι της επί της τακτικής περί επιμελείας αγωγής, παύει έκτοτε αυτοδικαίως να ισχύη τό διαταχθέν ως άνω ασφαλιστικόν μέτρον (Π.Τζίφρα ένθ' άνωτ. σελ.88 άριθ.24 στοιχ. α', Α.Π. 21/1980 Νο.Β. 28 σελ.642).- Οσαύτως, εάν εξεδόθη και κατέστη αμετάκλητος απόφασις λύουσα τόν γάμον των συζύγων διά διαζυγίου, αποβάλλει έκτοτε αυτοδικαίως τήν ισχύν αυτού τό προηγουμένως διαταχθέν ασφαλιστικόν μέτρον, δοθέντος ότι από της αμετακλήτου λύσεως του γάμου τά της επιμελείας των τέκνων ρυθμίζονται ύπ'αυτού τούτου του νόμου, ήτοι του άρθρου 1503 Α.Κ. (Π.Τζίφρα ένθ' άνωτ.σελ.423 άριθ.2, Α.Π. 1056/1972 Νο.Β. 21 σελ.620), απαιτουμένης κατά τό αυτό άρθρον νέας πρός άλλοίαν τυχόν ρύθμισιν αποφάσεως.- Οθεν, σαφώς καθ'ήμας εν των περί ασφαλιστικων μέτρων διατάξεων προκύπτει ότι, εάν διά δικαστικής αποφάσεως, έκδοθείσης κατά τήν διαδικασίαν των μέτρων τούτων, διετάχθη υπό μορφήν τοιούτου μέτρου (προσωρινή ρύθμισις καταστάσεως) ή προσωρινή ανάθεσις της επιμελείας άβαπτίστου τέκνου εις τήν μητέρα, ή απόφασις δέ αυτή δέν άνευκλήθη ούδέ μετερρυθμίσθη, άλλ'ούτε και άπηκολούθησεν αίτία αυτοδικαίας άρσεως ή αποβολής της ισχύος του ως άνω μέτρου, ή μήτηρ τότε μόνη, άρμούσης της τούτης αποφάσεως και μή απαιτουμένης αποφάσεως επί τακτικής αγωγής, έχει τό πρός βάπτισιν του τέκνου και όνοματοδοσίαν αυτού δικαίωμα, ένθ' ο πατήρ στερεΐται παντός πρός ταύτα δικαιώματος.-

Ο παρά τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Ἀντεισαγγελεὺς

Κωνσταντῖνος Τζαβούλης